

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Mattias Landgren

Uppdrag till en förhandlingsperson att omförhandla 2013 års Stockholmsförhandling och Sverigeförhandlingens Stockholmsdel samt klargöra förutsättningarna för genomförande och finansiering av Östlig förbindelse i Stockholms län

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt den person som är utsedd till ordförande i både styrelsen för uppföljning m.m. av avtal om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län enligt 2013 års Stockholmsförhandling och styrelsen för uppföljning m.m. av ramavtal 6 – Storstad Stockholm om finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet i storstäderna samt ökat bostadsbyggande enligt Sverigeförhandlingen att som förhandlingsperson omförhandla de avtal som 2013 års Stockholmsförhandling förhandlade fram och den del av det avtal som Sverigeförhandlingen förhandlade fram som innefattar investeringar i Stockholms län (Avtalen).

Förhandlingspersonen ska genomföra förhandlingar med Region Stockholm och berörda kommuner med målsättningen att kunna ingå överenskommelser om en hantering av kostnaderna, inklusive villkor för hur ytterligare eventuella kostnadsfördyringar ska hanteras.

Förhandlingspersonen ska, tillsammans med övriga parter och med utgångspunkt i syftena med Stockholms- och Sverigeförhandlingen, befintliga avtal samt uppdaterade kostnadsberäkningar från Region Stockholm, analysera hur beräknade kostnader utöver beslutad budget ska omhändertas. Det handlar om dels kostnadsminskningar avseende överenskomna investeringar inom ramen för överenskommelsernas sammantagna beslutade budget dels

diskussioner om det kommunala finansieringsåtagandet, dels att ompröva planerad funktionalitet. Regeringen utgår från att Region Stockholm, tillsammans med berörda kommuner, ser över vilka kostnadsreducerande åtgärder som kan vidtas i de investeringar man ansvarar för samt diskuterar detta med övriga parter.

Förhandlingspersonen ska verka för att begränsa statens kostnadsökningar och bör i hanteringen av dessa pröva följande.

- Kostnadsminskningar avseende investeringar inom ramen för överenskommelsernas sammantagna beslutade budget.
- Omprövning av funktioner eller objekt inom ramen för Avtalen.
- Tillkommande finansiering från Region Stockholm och berörda kommuner.

Förhandlingen ska även innefatta finansiering av Östlig förbindelse i Stockholm. Målsättningen är att en avsiktsförklaring tecknas mellan staten, regionen och berörda kommuner, som klargör förutsättningarna för genomförande och finansiering av objektet. Förhandlingspersonen ska inom sitt arbete inhämta uppgifter om kostnader, effekter och planeringsstatus från Trafikverket.

Överenskommelser ska ingås med förbehåll för regeringens och i förekommande fall riksdagens godkännande.

Förhandlingspersonen ska genomföra sitt arbete i nära dialog med Regeringskansliet (Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet) och Trafikverket.

Förhandlingspersonen ska senast den 30 juni 2025 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet).

Bakgrund

2013 års Stockholmsförhandling förhandlade fram ett avtal mellan staten, Region Stockholm, Stockholms kommun, Solna kommun, Nacka kommun och Järfälla kommun om statlig medfinansiering av utbyggnaden av tunnelbanesträckningar i Stockholm. Enligt avtalet, som godkändes av regeringen den 3 april 2014, finansierar parterna gemensamt utbyggnaden, vilken totalt beräknas kosta 25,7 miljarder kronor i 2013 års prisnivå, varav

4,65 miljarder kronor i form av statliga anslag och 9 miljarder kronor i form av träningskatt. Avtalet omfattar delprojekten:

- utbyggnad av tunnelbana till Nacka och Gullmarsplan/Söderort,
- utbyggnad av tunnelbana till Arenastaden via Hagastaden, samt
- utbyggnad av tunnelbanan från Akalla till Barkarby station.

Punkt 8 i huvudavtalet reglerar risk och fördyringar och lyder: ”Eventuella kostnadsökningar upp till ett tak på 2 925 miljoner kronor ska bäras av Parterna enligt en fördelning som anges i avtalet”.

Regeringen beslutade i juni 2017 att godkänna ett tilläggsavtal som syftade till att fortsatt ligga inom den ekonomiska ramen för det ursprungliga huvudavtalet. Tilläggsavtalet innebar bland annat att 1 160 miljoner kronor av kostnadstaket på 2 925 miljoner kronor togs i anspråk.

Regeringen beslutade i december 2021 att godkänna ett tilläggsavtal som täckte ytterligare kostnadsökningar för Stockholmsförhandlingen. Lösningen innebar att staten bekostar fyra miljarder kronor av de 9,3 miljarder kronor som fördyringen uppgick till, övriga delar täcks av regionen och berörda kommuner.

Sverigeförhandlingen förhandlade fram ett avtal mellan staten, Region Stockholm, Stockholms kommun, Huddinge kommun, Solna kommun, Täby kommun, Vallentuna kommun och Österåkers kommun om statlig medfinansiering av kollektivtrafik- och cykelobjekt. Objekten är:

- Ny tunnelbanelinje mellan Älvsjö och Fridhemsplan
- Spårväg syd
- Förlängd Roslagsbana till City via Odenplan
- Ny tunnelbanestation i Hagalund
- Cykelobjekt i Stockholm, Huddinge och Täby

I avtalet, som godkändes av regeringen den 28 juni 2018, finns ett tak för fördyringar på upp till 2 100 miljoner kronor (exklusive tunnelbanestationen Hagalund). Fördyringar därutöver ska enligt avtalet hanteras genom samråd och förhandling mellan berörda parter.

För båda de avtal som 2013 års Stockholmsförhandling förhandlade fram och Stockholmsdelen av det avtal som Sverigeförhandlingen förhandlade

fram gäller att den statliga finansieringen i dag sker via trängselskatt och via anslag på statens budget.

Enligt avtalen ska en särskild partssammansatt styrelse behandla frågor av strategisk betydelse för projektet. Regeringen har utsett ordförande för styrelserna och uppdragit åt Trafikverket att bistå styrelserna med sekretariatsresurser.

Skälen för regeringens beslut

De projekt som ingår i avtalet som Sverigeförhandlingen förhandlade fram befinner sig nu i olika stadier av planerings- och förberedelsearbete. Det är angeläget att förhandlingen bygger på uppdaterade kostnadsberäkningar för dessa projekt.

Regeringen menar att det mot bakgrund av de fördyringar som har uppkommit i de objekt som ingår i avtalen om infrastrukturinvesteringar i Stockholm finns behov av att samla parterna för att komma överens om det fortsatta genomförandet av åtgärderna. Regeringen ser även att ett holistiskt, trafikslagsövergripande perspektiv behövs för ett väl fungerande, långsiktigt hållbart och tillförlitligt transportsystem. Förhandlingen ska därför även innefatta finansiering av Östlig Förbindelse. Regeringen pekade i propositionen Vägen till en pålitlig transportinfrastruktur – för att hela Sverige ska fungera (prop. 2024/25:28) ut Östlig Förbindelse som ett möjligt objekt att pröva för alternativa finansieringsformer.

Utifrån dessa behov bör den som är ordförande i både styrelsen för uppföljning m.m. av avtal om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län enligt 2013 års Stockholmsförhandling och styrelsen för uppföljning m.m. av avtal om finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet i storstäderna samt ökat bostadsbyggande enligt Sverigeförhandlingen utses som förhandlingsperson med uppdrag att utarbeta en överenskommelse med berörda parter.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Anton Skott

Kopia till

Finansdepartementet/BA, SKA och OFA K

Klimat- och Näringsdepartementet/ML, NM och ME

Trafikverket

Region Stockholm

Stockholms kommun

Solna kommun

Nacka kommun

Järfälla kommun

Huddinge kommun

Täby kommun

Vallentuna kommun

Österåkers kommun